

AI kao alat demokracije: Tehnološka evolucija ne potiče moralnu evoluciju!

Prošli smo toliko negativnih primjera AI-a u politici da je napokon došlo vrijeme za nešto pozitivno. No, čak ni s pozitivnim primjerima ne bismo smjeli srljati kao guske u maglu.

Do sad smo istražili kako su [hrvatski, europski i američki političari koristili AI u \(prljavim\) kampanjama](#), koliko je [deepfake tehnologija napredovala](#), kako [AI stvara i širi lažne vijesti](#) te kako umjetna inteligencija našla svoju [ulogu među populistima](#). Sudeći prema dosadašnjim tekstovima u serijalu [Umjetna inteligencija i politika](#), ova se tehnologija uvelike koristi u negativne svrhe koju možemo sveti na zajednički nazivnik – **potkopavanje demokracije**.

Usprkos tome, ovaj sam serijal htio zaključiti pozitivnom tonu (možda i naivnom) pa sam tako istražio načine **kako umjetna inteligencija zapravo može unaprijediti demokraciju i njezine procese** – na maloj i velikoj razini.

Umjetna inteligencija se može poboljšati demokraciju, ali...

UNESCO-vo istraživanje [Elections in digital times: a guide for electoral practitioners](#) ističe koliki potencijal umjetna inteligencija ima u unapređivanju demokracije, političkih institucija i procesa. Jedni od primjera su:

- **Chatbot** koji **odgovara na pitanja građana** o izbornim programima kandidata
- AI alat koji bi obavještavao građane o razvoju zakona koji ih zanimaju
- AI alat koji **sažima mišljenja građana u velikim chat sobama** te ujedno moderira javne *online* rasprave
- **Sažimanje komentara građana** koje zatim političar dobiva na svoj mail

- Povratne informacije građana bile bi sažimane i podijeljene prema različitim kriterijima kako bi **političari mogli bolje razumjeti stavove građana**

Kada govorimo o političkim kampanjama, političari bi imali još [mogli bolje analizirati sentiment na društvenim mrežama](#). Tako bi znali koje su teme osjetljive za građane, a za koje su više zainteresirani. Naravno, ovakav uvid bi im omogućio i precizno ciljanje publike, što bi sigurno dovelo do digitalnih kampanja u kojima se određenim skupinama plasiraju njima bitne poruke s ciljem da promjene mišljene i kome daju glas.

Također, AI bi mogao postati [koristan alat u lobiranju](#) tako što bi **sažimao prijedloge zakona, procjenjivao njihove relevantnosti za pojedine tvrtke** pa čak i pisao pisama autorima zakona s prijedlozima izmjena. Na to se direktno nadovezuje identificiranje ključnih zakonodavaca koje će omogućiti ciljano lobiranje kroz izravnu komunikaciju. Istraživači su već pokazali da se AI može primijeniti u [mikro-zakonodavstvu](#), koje podrazumijeva male, ali ključne izmjene u zakonima.

Koliko god neke ideje zvučale korisne i logične, čini se kako one ipak najbolje funkcioniraju u svijetu mašte jer, za sada, njihova primjena **ovisi o samim političarima i njihovom moralnom kompasu**.

Zapravo, prema nedavnom vrlo popularnom primjeru, čini se kako bismo političarima ipak trebali ostaviti pristup jednostavnijim AI alatima čije radove može prepoznati prosječni čovjek – **jer tako vjerojatno nikoga neće prevariti, već samo nasmijati**.

Trump je “pao” na AI foru vlastitog pobornika

“Nedavno sama saznala da je ‘AI verzija mene lažno podržala predsjedničku kandidaturu **Donalda Trumpa** i da je taj sadržaj objavljen na njegovoj stranici. To je probudilo moje strahove vezane uz AI i opasnosti širenja dezinformacija.”, poručila je **Taylor Swift** na Instagramu. Taylor se ovdje referira na objavu na Trumpovoj aplikaciji Truth Social koja prikazuje **AI fotografije same Taylor i njezinih obožavatelja kako podržavaju Trumpa**.

Situacija je još smješnija ako uzmemo u obzir kako je Trump podijelio fotografiju korisnika @amuse **koja jasno naglašava kako se radi o satiri**. Čak je i sami @amuse, koji podržava Trumpa, komentirao s – LOL.

Donald Trump nije prepoznao satiru u postu kojim “obožavatelji” Taylor Swift podržavaju upravo njega za predsjednika.

Tko dijeli AI fotografije drugoga, sigurno će i sam biti žrtva lažnih AI fotografija, kaže poslovice koju sam upravo izmislio. Upravo se to dogodilo Trumpu nekoliko tjedna kasnije **nakon predsjedničke debate koju je pratio cijeli svijet**. Na njoj je Trump dao izjavu koja je probudila kreativnost interneta:

U Springfieldu jedu pse, ljudi koji su došli tamo, jedu mačke. Ljudi koji tamo žive jedu kućne ljubimce.

Izjava se odnosi na tvrdnju jednog građanke Springfielda koja se ubrzo ispostavila kao lažna vijest, ali to nije zaustavilo bivšeg predsjednika da ovu **informaciju izjavi vrlo uvjerljivo pred cijelim svijetom**. A kako je reagirao internet, prosudite sami...

Donald Trump, zaštitnik kućnih ljubimaca.

Što ćemo sa svom ovom moći koja je dostupna svima?

Ideje koje je ponudio UNESCO zvuče odlično za transparentniju i bržu javnu upravu. No, na kraju dana, **kako će se ovi razni AI alati koristiti ovisi potpuno o pojedincu** – političaru ili stranci. Sudeći prema svim primjerima koje smo prošli u ovih pet tekstova, još jednom dokazujemo kako **tehnološka evolucija ne potiče moralnu evoluciju** koja nam je svakako hitnija.

Što nam na kraju ostaje? Možda jedino što možemo je **ponavljati ključne stvari koje je potrebno napraviti**, a to su:

- regulatorni okviri i transparentni nadzorni mehanizmi
- neprestano obrazovanje javnosti
- tražiti od Big Techa da bude odgovoran za sadržaj na svojim platformama
- isticati kako tehnologija ne smije koncentrirana kod onih koji imaju političku moć

Kako bismo izgradili održivu i etičku budućnost, **potrebno je aktivno raditi na usklađivanju tehnološkog napretka s moralnim načelima** koja će osigurati pravedniju i uravnoteženiju društvenu strukturu.

Zvuči kao floskula, ali ne vidim drugu opciju...

Članak je dio serijala [“Umjetna inteligencija i politika”](#) koji je realiziran uz podršku Agencije za elektroničke medije kroz projekt [“Poticanja novinarske izvrsnosti”](#).